

Hova lettek a szakemberek?

Az építőiparban működő kis- és középvállalkozások (kkv) támogatásának évtizedes ígérete éppenséggel szembemegy azzal a tendenciával, hogy a beruházások néhány, majdnem a két kezemen megszámálható számú kivitelező csoport kezében koncentrálódnak. Ezek a csoportok nyerik a közbeszerzések zömét, de a nagyobb léptékű magánberuházások is közü-

lük találnak szerződő partnert. Ez a feladatkoncentráció a kapacitások koncentrációját is vonzza magával és a nagyobb cégek alvállalkozóként saját tulajdonosi körben létrehozott vagy megvásárolt szakcégekkel végeztetik a rájuk vonatkozó feladatokat. Ezek a vezető és alvállalkozó cégek jobb szociális és anyagi feltételeket, biztosabb megélhetést tudnak biztosítani munkavállalóiknak, így tulajdonképpen kiűrik a kkv-k munkaerőbázisát. A kis- és közepes méretű vállalkozások megfelelő szakmunkások hiányában nem tudják elvállalni az esetlegesen számukra felkínált feladatokat. Lassan a nyolcvanas évek elejére jutunk vissza, amikor például a Középületépítő Vállalatnál a közel 3000 dolgozó lefedte az építőipari szakmák összességét, külön szak- és szerelőipari üzemekben, csak a mainál szerkezetileg más megosztásban. Akkor minden munkavállalónak azonos volt a munkáltatója, ma ugyan külön cégekben vannak bejelentve, de a tulajdonosi kör ugyanaz. Azok a kkv-k, amelyek erre a helyzetre építették ki kapacitásaikat, most különösen szakszerű munkájukkal képtelenek felelős vállalásokat tenni, elsősorban a munka határidős befejezését nem tudják garantálni, a bekerülési költségeket sem tudják valósan meghatározni, az elképesztő inflációról nem is szólva.

Előfordult a közelmúltban, hogy egy, az építési feladatokat halmozó nagyvállalat saját kapacitással már nem tudta megoldani feladatait, így ajánlati felhívásokat bocsátott ki, történetesen lakatosmunkákra. Megdöbbenésére a kb. 100 millió forint nagyságrendű munkára egyetlen ajánlatot sem kapott. A szabad piacon nem talált erre kapacitást, nem volt olyan kisebb vállalkozás, amelyik be merte volna vállalni a korábban részéről vígan megoldható feladatot. Ezek a kkv-k visszahúzódnak és csak olyan munkára vállalkoznak, amelyet a vállalkozó akár saját maga munkába állításával rövid távon meg tud oldani, ezért hosszú időre le tudja kötni csekély kapacitását. A potenciális megrendelők „várólistára” kerülnek, így egy egyszerű lakatos munkánál akár egy év várakozási idő is elképzelhető. Hasonló helyzettel találkoztam egy kertépítő vállalkozónál, aki nem tud szabadon vállalkozni, mert nincs embere, szakmunkása, olyat pedig, aki nem megfelelő munkaerő, nem kíván foglalkoztatni. Sajnos ezek a kis volumenű munkák, bár meglévő kapacitásaikat, mint láthatjuk, lekötik, de nem hoznak olyan jövedelmet, amellyel a korábban kiépített infrastruktúrájukat fenn tudnák tartani. A következmények kiszámíthatók. Sokan feladják önállóságukat és elszegődnek egy a szűk családjuk megélhetését biztosító üzembe, gyárba, például a sokasodó autóipari nagyüzemek egyikébe. Ezt a helyzetet tovább nehezíti a szakmunkás-utánpótlás szükségessége, a szakoktatás hiánya is.

Bálint Péter

